

J E L E N K Ö R.

17. szám.

Pest, szerda. Február. 29.

1832.

F o g l a l a t: Magyar- és Erdélyország (Előléptetések. Buda városi tisztválasztás. Pesti hid. Igmándi földrengés. Pozsonyi cukor-gyár. Tolna vármegyei köszönet. Kolosvári Asszonyegyesület). Ausztria. Anglia (Londonban cholera. Felsőházi vitások). Franciaország (a' követ 's pairkamara tanácskozási 's egyebek). Portugália (D. Pedro manifesztumának folytatása). Amerika (az Ujgrenádai praesidens beszédének folytatása 's vége). Elcgy hírek. Pénzfoly. mat. Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Apostoli Fejdelmünk Február 11iki legfelsőbb határozata szerint főtiszt. Habel Ferencz urat a' nyitrai káptalan eddigi éneklő (Cantor) kanonokját ugyanott Nagypreposttá; Porubszky György ór-kanonokot Cantorra; Krobót János zsolnai főesperest órkanonokká; Fricsovszky Ferencz gradnai főesperest zsolnai főesperessé; gradnai főesperessé az eddigi mester v. tanító kanonokot Teml Adalbert urat, helyébe pedig Mészáros András Professor urat, 's végre a' kiholt nagy prépost által megürült kanonok helyre Tordy György Pukói plebanus urat méltóztatott kegyelmessé kinevezni.

Fels. Vik Ferdinand ifjabb királyunk a' habsburgi dal szerzőjét Frankl Lajos Ágostont magas tetszése jeléül drága arany szelenczével ajándékozta meg.

Február 21- 's 22ikén tartá országunk fő 's anyavárosa Buda tisztválasztó székét, még pedig felséges Urunk kegyes határozata szerint minden kir. Biztos nélkül egyedül Oeffner polgármester ur előlülése alatt. A' választásmód szavazás volt, mellyet a' legszebb rend 's példás egyértelem sietete. Választott (hatvanados) polgárokká következők lettek: gr. Sándor Móríc, Raymayer József, Csekeő Aloiz, Grosz Jakab, Kirchner Aloiz, Lorenz Antal, Markovich Döme, Eckmayer Engelbert, Birghoffer József, Barankovics József, Stangel Ignác, Molterer Ignác, Schweiger Venczel, Verderber József, Ut Jakab, Trettina János, Graessl József, Peakovich Kozma, Wasserburger György, Erhardt József, Waltz Sebestyén, Rosendorfszky Jó-

zsef, és Nikolics Péter urak; népszószólóvá Thoma József; Árvák atyjává Mangold Ignác; pénztárnokká Krácz János; ellenőrré Mambriny Aloiz; földbíróvá Lechner Ferencz; városkapitánnyá pedig Valheim János ur választatott; előbbi tisztjökben meghagyattak Szeth Kristóf főbíró 's Oeffner Ferencz polgármester urak.

Pest. Febr. 27dikén. A' hidat ismét látjuk Pest és Buda közt. A' szorgalom vas kezei három nap alatt összefűzték annak 43 ingatag hajóit, 's a' két városi sétálók örömmel köszöntik rajta egymást, vígan döbörögnek uj gerendáin a' könnyü hintók, 's a' lassu kompra unt izmos furmányos hálát adva emelint kalapot a' nemzeti hármasszínnel kérkedő hidközepetti képnél, hogy ujra bizvást tovább szállíthatja tetemes társzekerét, a' gyapjunkkal tornyosult földi gályát. — Milly kíváncsi volt a' nép a' hidra, azt csak az tudhatja, ki a' készültnék három napján a' hidkörnyéki dunapartokat meg-megtekinté. Tömve voltak ezek nézőkkel. Sok alig költé el reggelijét, tüstént a' hid fele tartott, 's ott hallgatá ki a' szent gellérthyi déli jeladást, mellyre óráját megpillantva 's órását fejcsóváltában kárhoztatva ballagott ebédre. — Kicsalta Mátyás ál napfény Szépeinket is a' dunapartra, 's csikos koczkás színü, görög szabásu mezbe (felső ruha) burkolva, de még is áthülve tarkíták a' férfiak sokadalmát, melly a' hidon seregenként dolgozók vízi építését bámulá. Ifjak vének egyiránt esudálták a' hid szapora hosszadását, nevedéket, 's azon hit nevedék hennök egyiránt, hogy jó volna ha egy állandó vas vagy gránit kar nyulna ki a' két

város közt a' kicsápongó kedvü duna felett, hogy így szakadatlanul egymásba ölekezve két városunk lakóji is ölelhetnék egymást szünet nélkül. E' hid-szerkezésnél mindazáltal legörvendeztetőbb tünemény az volt, hogy a' hajók tatjai (prorae) magyar (egyik felől „szabad kir. Pest városa“ — másik felől pedig „szabad kir. Buda városa“) felirással diszeskednek 's így nemzeti lánczal szövetkeztetik forrasztják az idén legelőször egy egészé a' két testvér anyavárost. Ez második időszaka hidunknak, ha a' néhai kompot vagy hidast elsőnek, a' közkívánatu mindenkori vagy állóhid létesítését pedig harmadiknak tekintjük. A. R.

Az egri Patriarcha-Érsek ó exja rendeltetett fenséges Nádorunk által (ki e' napokban Alcsút felé Bécsbe utazott főherceg-asszony hitvesével) az egész országbeli küldöttségek szónokává Felséges urunk ország-lása 40dik évén teendő örömhódoláson.

Nagy-Igmánd (Komárom vármegyéből) Febr. 24dikén: Nálunk f. h. 21ikén reggeli 3 óratájban egy láthatári irányban 's mintegy 1½ perczig tartó földrengés tapasztaltott; mellynek ereje ámbár felette nagy nem volt, még is a' helybeli lakosok nagyobb részét álmokból felserkentvén módfelett megrémíté. Nyári napnyugat felől éreztetett jóni, 's tompa földalatti morajjal Komárom, és így nyári napkelet felé tapasztaltatott eltávozni. Mentsen az ég több illy rettegtező jelenéstől!

Pozsonyból Februárius 23án 1832. Érdemes dolognak tartjuk a' tisztelt olvasó Közönséget továbbá is figyelmessé tenni azon sikeres folyamatra, mellyel a' már általunk a' Jelenkor 1ső számában említett pozsonyi czukorgyár (fabrika) dolgozik. Annak ügyes és a' Chemiát tudományosan értő Igazgatója Linberger ur olly foganattal gyakorolja ezen ipar-nemet, hogy minden mázsa répából 5 font dara-czukrot, 3 font czukornyálkát, és naponként az előbbiből öt mázsát nyér: a' mi időnknek volt tudniillik fentartva azon hasznos munkálkodás felfö-

dözése, hogy regveltől estvélig a' répaléből czukor válik, melly néhány napi szikkasztás után alkalmas a' kereskedésre; holott az eddigleni gyármód szerint erre 4—6 hét kelle. Legnagyobb figyelemre méltó itt a' reszelő-henger, mellyet egy ló hajt, 's olly sebesen forog, hogy 24 óra alatt mintegy 120 mázsa répát reszel; ez pozsonyi asztalosnak készítménye, és száz váltó forintba került. A' reszelékből négy sajtó nyomja ki a' répalevet, melly ezekből egy kutba foly, honnan szivattyu által csatornákon rézfazé-
kakba eresztetik. A' sajtóknak legnagyobbika ezer mázsányi nyomó sullyal bir: ez egyszerű vas orsós erőmű, mellyet Giszling bécsi műszerész (Zeugschmid) készíté. A' kisajtólt reszelék étkes és hizodalmas takarmány, mellyen, mivel a' részvényesek v. résztársak (Actionariusok) marhat nem hizlálnak, mohón kapnak a' marhatartó gazdák. Mivel pedig akármilly mesterséget könnyebb és tanácsosb gyakorlat-szemlélés mint csupán könyvekből sok próba és kárvallás által megtanulni, Linberger igazgató ur kész illő honorariumért a' gyárnak minden titkaiba avatni azon tudnivágyókat, kik őtet bizodalommal megtisztelik; a' mire, mivel a' munka Aprilis végeig tartand, még azok is rá érnek, kik netalán már az idén akarának répaczukor-gyárt alapítani. — A' tudósító pedig, kinek előadása szemmel látott tanuságon épül, édes örömmel pillant a' jövőendő időbe, mellyben az iparkodás ezen neme által új áldást reméli a' hazára áradni. Csakhogy aranyhegyeket ne ígérjünk magunknak mindaddig, míg a' mezei gazdaság mostani békóiban sinylődik; mert ha ezeket nem tágitjuk meg, épen olly kevéssé fogunk e' részben boldogulni, mint ama' környékünkbeli földesur, ki taval robotbul kezde artézi kutat fúratni.

Szekszárd Febr. fogytán: Azon névtelen emberszeretőnek, ki nemes Tolna Vármegye honi pénztára számára névtitkolva ötven ezüst forintot küldeni szives volt, szép tettének méltatása mellett, tudtára ada-

tik T. Tolna vármegyének Tiszti kara által hogy adománya az általa kívánt célra fordítottatott.

A' kolosvári jótévő asszonyegyesület különféle adakozásokból gyűlt pénze, melly az intézet célirányos több nemű épületeire fordítottatott, nyomtatott hivatalos tudósítás szerint 1823tól fogva mostanig 27,078 vforintig terjed; az épületek közt nevezetesebbek a' dologház, kisgyermek-iskola, tánczpalota, melegfürdőház, uszás-iskola, sétakert, bérből jövedelmező több épület 's a' t. az intézetben eddig minden nap 40 szükölködő talált munkát 's élelmet a' házi szegényeknek nyújtatott segedelmén kívül. Milly örvendetes az emberiség 's hazafiság barátjának, hogy a' Budapestivel illy rokon intézet támadhata testvér Erdélyünk anyavárosában is!

AUSZTRIA.

Bécs Február. 8kán. Ó csász. Felsége parancsolatjára tegnap indult el innét 16 fő 's alorvos Gallicziába, hol a' bochniai 's tarnói kerületekben szinte 10,000 jobbagyot, katonát 's polgárt egyiránt lepe meg 's pusztít a' dögleletes hagymáz. Méltán tulajdoníthatni e' veszélyt ama' szakadatlan fáradozások 's nehézségek kiállása, cholerasuly, nedves levegői hatás, de leginkább a' lengyel földmivelő nyomorult élélmé következésinek, mellyeket mult esztendőszakban az egész tartomány szenvedni kénytelenítettett. Minden szorgalom a' kórság terjedésének gátlására és szüntetésére fordítottatik.

ANGLIA.

Egy, Február. 6kán költ királyi rendelés Mart. 21dikére országos büjtöt és töredelmi napot rendel Angliában és Irlandban, ugyan azt Mart. 22ikére Scotiában.

Xik Károly 's nemzetsége a' scotiai hirlapok szerint Holyroodból elköltözött, de csak rövid időre, 's Edinburgba fog tartózkodni, alkalmasint Holyrood lentebbi fekvése 's a' szomszédjában dühödő cholera miatt.

Torrijosnak, amaz arulás által kivégeztetett spanyol generálnak Parisban tartózkodó özvegye számára több előkelő angol aláírást (subscriptiót) nyitott: A' navarini hős Sir Codrington Eduárdnak ez ügybeli levele a' Times kiadójihoz eléggé kifejté, milly hajlandósággal viseltetnek a' felvilágosultabb lelkű brittusok a' spanyol korlátlan uralkodás iránt; noha milly ragadékonyn különben a' határtalan parancsolási kórság (mania) csak azon környülmény is kimerítőleg tolmácsolja, hogy az angol seregbéli tisztségek legalább 3 negyede a' köz katonát csak fejez rabszolgának tekinti 's maga is ellenzője a' nép szabadságinak.

Londoni legujabb tudósítások (Február. 13ikáról) azon hirt hozák, hogy a' cholera Anglia fővárosában is kiütött 's a' nevezett napig 6tan lettek itt áldozatjává. Azt hiszik, hogy ha a' nyavalya tovább terjed (mint hihető), a' parlament ülései el fognak halasztatni.

Lord Grey azon kinyilatkoztatása a' felső ház Febr. 7iki ülésében, hogy a' kormány a' protestans egyház jusait 's a' dézma beszédetését Irlandban a' törvények teljes értelmé szerint minden, rendkívüli felhatalmazás és rendszabások által is, fen fogja tartatni, nagy érdeklést szült a' publicumban.

A' felső ház Febr. 9iki ülésében köz érdekü tárgy nem forgott fen. Az alsó házban ugyan az nap kifejté Courtenay ur Portugáliát tárgyzó javaslatát. A' nemes lord (Palmerston) szerencsétlen makacssága, úgy mond, az ő characterének talán becsületére válik, de az ország interesséire nézve kétségkívül igen veszedelmes, 's kénytelen a' szónok a' nemes lordot felszólítani némelly felvilágosítások adására az ország és Portugália közt fenforgó viszonyok mibenléte felől. Ó (a' szónok) mindenek előtt szükségesnek tartja a' nem-elegyedés szoros megtartását, 's nem kételkedik, azt fogja lord Grey 's lord Brougham is hinni, hogy az egyetlen ut, mellyet e' tárgyban Anglia követhet, a' legszigorúbb részvétlenség (neu-

tralitas); mert ha van bizonyos és világos igazság, úgy ez az, hogy az angol törvény minden elegyületet a' külső országok peres ügyeikbe, a' millyen az itt fenforgó örök-lési kérdés, egyenesen tilt. Ő azt kérdi, fen-tartattak e' azon törvények, mellyek vala-melley külső, Angliával békében lévő, hatal-masság ellen készülő expeditio elősegellését 's e' célra katonák fogadását tiltják. Ha a' kormány akárminemű megegyezés vagy e-gyetértés által egyik vagy másik résznek kedvezett Portugáliában, úgy a' korona ta-nácsadói kétségkívül felette terhes köte-leztetést vállaltak magokra. Kívánja tehát, adassanak elő ollyas, található irómányok, mellyek a' portugáli expeditio elősegellését 's az e' célra Angliában történt katonafoga-dást felvilágosíthatják, 's tudósíttassék az alsó ház a' kormánynak e' dologban tett lépteiről 's viseletéről. Ezen indítvány, mi-nekutána a' tárgy felől Mackintosh, Elliot, lord Palmerston 's Peel urak nagy részben fontoson (a' mit jövő levelünkben bővebben közlendünk) szólottak volna 274 > 139, 's így a' ministerek mellett 135 szóval, visszavetett.

Februar. 10. és 11ikén a' reformbill 38—55ik clausuláji fogadtattak el.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követkamara Febr. 9diki ülésében az igazságosztály, a' 10kiben a' statustanács költségei valának szóban. Ez utóbbira nézve Rochefoucauld ur 400,000 franknyi (majd az egész költség) megkíméltetését ajánlá 's azt, hogy a' statustanács külön törvényszék ne legyen, hanem minden birtok feletti per a' rendes törvényszékek által ítéltessék el. Bavoux ur a' statustanács minden fog-lalatosságát a' tartományi ítélőszékekre bi-zatni kívánja; Bertrand ur az egész sta-tustanács eltöröltetését javasla 's beszédit (mint hajdan a' Carthago ellen buzgó cen-sor Cato) a' következő szokott formulájá-val végzé: praeterea censeo prelo li-bertatem esse donandam. — A' ka-

mar Jollivet ur javaslatát, melly ezen osz-tálynál 365,000 franknyi (két harmadánál több) költségkevesítést ajánla, a' ministe-rek 's Dupin ur ellenkezése mellett is, el-fogadá. Febr. 11dikén kérelmek olvastattak fel, 's Portalis ur kifejté javaslatát az ün-nepek 's vasárnapok további megüllése el-len, mire nézve hosszas vitatás után elvég-zé a' kamara, hogy a' javaslat fontolóra fog vétetni.

A' pairkamara biztosságai rövid időn tu-dósításokat fognak adni a' fenytő törvény-könyv, a' Jan. 21diki gyászünnep (XVI La-jos halálára) 's a' házassági kötél felbont-hatása iránt, 's mind ezekben ellenkező ajánlatok fognak tétetni a' követkamara vég-zéseivel. Illyes ellenkezését a' pairkamará-nak a' párisi ujságok, jelesen a' Courier français, felette roszalják.

Dom Pedro expeditiója e' hónap 10dikén Belle-Isleből kiindult.

Hivatalos levelek érkeztek (Febr. 12kén éjjel) gróf St. Aulaire francia követtől Ro-mában.

A' 66dik linearegiment (Febr. 6dikán) hajóra szállott Toulonban, 15dikén Maren-go linia hajó, Dido 60 ágyus fregat 's Rhone és Dordogne teherhajók fogták kö-vetni, mint mondják Navarinba. Eclipse brigg titkos utasításokkal Febr. 5dikén in-dult ki Toulonból, noha még nem volt egé-szen felkészülve. Naupliából jött tudósítá-sok jelentik, hogy a' Rumelioták utóbbi veszteségök óta Argosban (a' nemzeti gyü-lés alkalmával) tartományokba vissza vo-nultak 's azt fellázasztották. Több más vi-déke is Görögországnak fegyvert fogott 's nem akarja gróf Capodistriás Ágostont, kit Oroszország támogat, fejének ismérni. Azonban sokan a' francia hajóssereg kiin-dultát dom Pedro célzattal akarják kap-csolatba hozni. —

Franciaország szárazföldi hadiereje 1832 Jan. 16jén 276,000 gyalogság, 54,000 lovas-ság, 31,000 pattantyus, 8000 geniebeli, 4500 trainbeli, 14,000 veterán, 16,000 gensd'arme,

4020 generalstabhoz tartozókból - így mind-össze 410,520 főből áll. A' tengeri erő 279 hajó, ezekből most 120 felfegyverkezve.

A' Moniteurben megjelent (előbb mind a' két kamarától elfogadott) királyi rendelés az 1831diki osztályból 80,000 embert állít fegyver alá.

A' Moniteur jelenti: hogy a' kormány vette azon üzenet mását, mellyel general Santa Cruz, Boliviának praesidense, ezen köztársaság törvényhozó gyűlését a' mult év Juniusa 24ikén megnyitotta. Franciaországot illetőleg így szól az ifju republica előülője: A' magas francia kormány függetlenségünket megismérte. Tudósított e' felől bennünket Nisus brigg kapitánya, Villeneuve ur által, kit különösen e' célra küldte ki; egyszersmind felszólíta, küldenénk minél előbb megbizottakat Parisha a' két status között kötendő béke-kereskedés- és hajózási egyezés végett, melly a' legpontosabb kölcsönösségen alapulva belső és tartós viszonyokat állapíthasson meg. Ezen, Boliviára nézve valóban örvendetes, történet köszönetünket kívánja a' francia nemzet iránt, melly az által, hogy a' legelső europai hatalmasság, melly társasági lételünket megismeré, just szerze magának hogy vásárlkon szintugy, mint minden viszonyinkban előkelő kedvezéseket nyerjen.

A' minapi parisi lázító összeesküvésről már ennyi nyilvánult ki: Való hogy a' részvevő feleknél 500,000 frank találatott; az elcsábított tagokat már néhány nap óta fejenként 5 frankkal fizeték, a' zendülés napján pedig 20 — 25 frankkal: számos könyvnyomtató van elfogva, kiknek reggeli 5 's 6 óra közben kelle vala összerombolni az oppositio 's ministeriumi ujságok sajtóit, de némelly rendszeretők ezt a' politia-nak jókor hirül vivék. A' zenebona-forralók szándéka volt tovább minden ministeri lakást egyszerre körülvétni, a' Tuillierai bálban részt nem vett tisztviselők lefoglal-tatások végett. Ezután a' Tuillieriet fogták volna ostromlani, a' Pavillon de Floret pe-

dig felgyújtani, mig a' Pavillon Marsant meg-támadták, hol épen a' táncmulatságot tar-ták, mellyre 10, 12 billétet is gondosak vol-tak részökre szerezni. A' politia csak reg-geli 4 óra felé nyomozható ki az ösz-veesküvés szövevényét, noha a' pártfóket már néhány nap óta ór szemmel tartá. A' zavarszomjuzó czimborák előbb Perier bálját választák céljok alkalmául, utóbb az operai táncmulatságot, hol épen a' király 's királyné beléptekor okoztak egy mesterkelt tolongást, de szándékjuk ekkor is füstbe ment. Pártfeleik nem mind Carlisták mint maga a' kormány is igazolja. Egy fegyvergyártó dicsekvése, hogy a' napokban számos pisztolyt adott el, szolgált alkalmul mint mondják a' politia gyanujára, e' pedig a' láz-irány és cél kifejtésére.

A' Francia főconsul Cadixban azon ha-tározást tevő, hogy a' belga kereskedés ér-dekeit különös oltalmába veendi, mig a' spanyol kormány e' nemzet zászlóit el nem ismérndi, ennél fogvást az alconsulokhoz utasítást is küldte.

Az algiri Dey megint Párisban van; célja mint mondják barbar uradalma vissza-nyerhetése; kérelmét a' turini 's londoni ka-binet támogatja, sőt ugy tetszik mintha u-gyan ezen udvarok sugalák volna e' tanácsot.

PORTUGÁLIA.

Dom Pedro manifestuma folytatása;

„Olly kormány támogatására melly azzal dicsekvék hogy a' nemzet akaratjából kele ki, vérpadokat (schaffotte) kelle állítani, mellyeken sokan végeztettek ki azok közül, kik a' bitorlás gyűlött igája ellen szegzék magokat; az ország tömlöczei betöltettek ál-dozatokkal, mert nem vétek vala itt meg-büntetendő, hanem a' hűség 's eskü szentsé-ge iránti tisztelet. Számatalan ártatlan kül-detett Afrika rettentő sivatagiba, borzasztó tömlöczökben halának el többen kín és ret-tegések között, 's a' külföld eltelék Portu-gálokkal, kik futva hazájokból a' nem ér-demlett száműzetés keserveiben szenvedtek

Igy rohant az én szülőföldemre minden rettenet, mellyet emberi gonoszság 's elvetemültség kigondolhat. A' lakosok erőszakos nyomatása, mellyet rajtok magok a' hivatalok követtek el; legyaláztatása a' portugál évkönyveknek olly alázatos elégtételek által, mellyekre a' bitorlás oktan kormányja íteltetett bünhődésül olly balgatag kegyetlen tettekért, mellyekre idegen országi alattvalók iránt az illető kormány elmellőztetése által vetemedett; a' diplomatiái 's kereskedési viszonyoknak egész Európával megszakadása; végre a' thront bepiszkoló inséget 's nyomorgatást árasztó, a' nép legnemesb érzésit előlő zsarnok-uraság (tyrannismus): ez az, a' mit borzasztó képpel már közel négy év óta Portugália láttat. Ennyi szenvedés tekintetere a' szomorúság legbelőbb érzetétől meghatott szívem abban talál még egyedül vigasztalást, hogy azon nyilvános védelmet, mellyet Isten, a' királysékek legfőbb intézője, az általunk védett nemes, igazságos ügynek juttat, lehetetlen meg nem ismérnem. Ha megfontolom, mint meg tudá a' hiveség Terceira szigetén (melly történetink régibb szakasziban is Portugál szabadságának dicsó védőfala 's menedéke volt) minden akadály ellenére azon csekély segédforrásokat őrzeni, mellyek által annak nagy lelkü védelmezőji nemcsak a' többi azori szigetek vissza-kapcsoltatását fenséges leányom királyi pálczája alá, hanem jelenleg minden hatalmunkban lévő hadi erőnek ottani egyesülhetését is sikeresítheték: mikép ne lássam én ebben az isteni gondviselés különös védelmét! — Felbátorodva ezen védelem által 's azon kívánság következésében, mellyet az Ő leg-hivebb Felsege nevében kormányzó Igazgatóság (Regensség), követsége által, előttem 's felséges uralkodóasszonya előtt kifejtett az iránt, hogy én az azori szigetek hivlakosi köz ohajtása szerint foglalnám el nyilván azon helyet, melly engem mint atyát, gyámtyát 's leányom természetes védjét, ugy szinte mint a' Bragança ház fejét illet,

's kérdést is tévén előttem a' nevezett küldöttség az iránt, valyon a' dolgok jelen fordulatóban megkívántató szorgos és hathatós rendszabásokat megtenném e; végezetül azon kötelesség által is indíttatva, mellyet Portugália alaptörvénye szab előmbé, elhatározám, hogy a' béke öléből, mellyben jelen állapotom élni engede, magamat kiragdom 's megválván szívem legdrágább tárgyaitól, mellyek a' szárazföldön maradandnak, azon Portugálokkal egyesülök, kik minden áldozat felajánlása mellett hőselkü vitézségök által az usurpatio minden erőködéseinek ellen tudának állani. Minekutána mindazoknak, kik az azori szigeteken az általam távolléteemben kinevezett igazgatóságot viselik, hazafiságokért, mellyel tiszteiknek olly terhes környülállások között megfelelték, köszönetemet fogtam mondani, az általok gyakorlott hatalmat a' fenkitett okokból magam veszem által 's megtartom mindaddig, mig fenséges leányom kormánya Portugáliában ismét helyre állítatik 's az általam tüstént összehívandó kamarák a' felett tanakodni fognak: jó és alkalmas e, hogy az alkotmányi charta 92ik cikkelyében meghatározott jusok gyakorlása továbbra is reám bizassék? Ha így, ha igennel fog ezen kérdésre a' végzés felelni, ugy én azon esküt, mellyet e' charta a' Regensségtől megkíván, azonnal leteszem.

(Vége jövőre marad.)

A M E R I K A.

Folytatása a' Columbiái volt praesidens üzenetének az Uj-gienadai congressushoz:

„Ez vala azon időpont, mellyben a' köztársaság al-elölülője jónak véle magát a' visszahatás (reactio) fejévé tenni 's az Aprilis 14iki végzést kibocsátá. Kihirdettétvén ebben a' törvényszerinti kormány fenállása 's kiszégeztétvén ugyanaz által a' nemzeti zászló, nem leheté a' mi szabadságunk ellen támadott pártnak ereje pillantatonkénti foggyását nem látnia. De mégis olly karba iparkodott helyezkedni, hogy az őt minden oldalról környező mozgásokkal megvíhasson.

Vele tartottak Carabobo, Junin és Ayacucho (meg annyi csatahely) agg vitézei, méltók jobb ügyet védeni bátor lelkeikkel. A' kormány nem feledé Santuario, sem Cerito szerencsétlenségét 's meggondolá, hogy a' szabadság szent ügye nem mindenha győztes, hogy a' republicanus erény még nem keze-se a' diadalomnak. Két kis seregosztály Obando, Lopez és Posada ezredes vezérlésük alatt volt a' szétterjedt ellenhatás közép-pontja, a' nép reménye. Ha ezen kis erő semmivé lesz, a' legborzasztóbb anarchia 's az ország teljes kipusztulása követé azt. Végre kétségkívül győzött volna a' felvilá-gosultabb közvélemény, de míg ez győz, addig ezen hullottak volna csatákban el 's a' vérpadon. Magdalena tartomány lakosi hős igyekezetjokről 's Aberrojal és Cerinza vitézek győzedelmiről az al-elölülő még ekkor mit sem tudott. Illy környülmények-ben béke 's egyezés ajánltatott a' kormány-nak olly feltételekkel, mellyeknél fogvást a' constitutio és törvény újra erőbe lépjenek, a' nép újra megnyerje jusait, a' polgár biz-tosítását 's a' köztársaságnak eddig botrán-kozatul uralkodott párt további fondorko-dási megszűnjenek. Így a' kormány fényes győzelemre 's a' reactio minden céljai elé-réséhez juthatott a' nélkül, hogy egy csep vér vagy könny ontatnék. Mérséklet 's el-nézés vezetvén a' kormányt, támogattatva vitéz és rendre hajlékony seregei 's a' köz-vélemény moralis (szellemi) ereje által 's hatalommal birván a' békétlenkedőt szám-kivetni: nem lehet többé a' köz csendet 's az ország bátorságát félteni. A' kormány te-hát hajlékony vala békés 's békítő rendsza-bások elfogadására 's az apuloi junta taná-csára az ugyan e' helyről nevezett szerző-dések (tractatusok) megerősítették. Örven-dettek az Urak beutazhatván az országot a' nélkül, hogy özvegyek és árvák sohajtozá-sit hallanák, mellyek nem maradtak volna el, ha a' nemzeti kormányzék testvérölő háborut választva inkább mint egyezést, vé-res csaták által állá fel ujolag. Az igazság-

nak és észnek ezen diadalma nyil-ván mutatja a' civilisatio azon ma-gas fokát, mellyet az ország már elért. Történetünk jelesb lapjain nem lesz ez elfeledve 's mutatni fogja a' kormány ke-gyelmét 's a' népnek, mellynek képét az Urak olly méltán viselik, emberségét 's magas e-rényeit. Eleinte ugyan panaszok emelkedé-nek az apuloi alkudozások ellen részszert azoktól, kik a' korlátlan uralkodók által nyomtatva 's megsértve igazságos boszujok érzetét nem fojthaták el, részszert pedig azoktól, kik az augustusi (1830) vérengző scenák ismétlendésitől tartottak. Még akkor a' szerződés vég resultatumi nem tudattak, 's a' hazafui buzgalom ki volt elégítve, látván, hogy a' kormány célirányos rendszabásokat tett a' köz bátorság fenmaradására. E' rendszabások következésében a' béke többé a' tartományokban nem zavartatott meg.

A' constitutionalis kormány visszaállása előtt Cauca (megye) és Casanare (tarto-mány), hogy az anarchia 's despotismus dühe elől menekedjenek, kénytelenek vá-lának előbb az aequatori, aztán a' venezuelai kormány alá csatlakozni. Az utóbbi, szint-olly igazságos mint előrelátó kormány nem élt ez alkalommal birtoka határai szélesbi-tésökre, 's ugyan ezen igazság 's okosság javasolta tettet teljes igazzal várhatják az urak Aequatortól. Isthmus megyéje, vala-mint a' többi, megismeré a' constitutiona-lis kormányt, 's a' rendetlenség szörnyeire, mellyeknek előbb láthelye volt, itt is béke 's rend következett. Most jelen lehetnének annak képviselőji e' gyülekezetben, de a' rosznak lelke egész mérgét önté ki e' me-gyén. Alzuru ezredes 's Urdaneta Luis ge-neral, ki Aequatort elhagyni kénytelenítte-tett, azon valának, hogy a' népet vétkes tetteikben részvétre hódítsák. Panama népe megvetve tekinté a' csendlázítókat, de ők erőszakhoz nyultak, 's a' vidék uj rendet-lenségbe zavarult. A' kormány hathatós rendszabásokat teve 's egy kisdud csapat Herre-ra ezredes vezérlése alatt, gyámoltan a' la-

kosok hiv buzgósága által, csakhamar semmivé tette a' csendbontók csoportit. Talán e' történet kiirtja közülünk a' zendülés minden csiráját 's közös béke lesz Uj-Grenada jövőndő virágzásának előkövete. — A' kormány ministerei elejökbe fogják az Uraknak a' mi külső 's belső viszonyink, seregünk, hajóserőnk 's kincstárunk állapotját terjeszteni, egyszersmind azon végzéseket 's új alkotásokat is, mellyek a' végrehajtó hatalom által a' zavarok és nehézségek közepett hozattak. Ajánlom ezeket, miut a' tapasztalás és okos vigyázat resultatunit, az urak figyelmébe. Uraim, az urak egybe hivattak Uj-Grenada nagy létét 's boldogsága talpkövet megvetni. Az urak tehetségök 's kitünő hazaszeretetök meg fognak a' nép várakozásának, reményinek felelni. Olly népnek adván új törvényeket, melly a' törvénynek örömet hódol, bizvást 's méltán várhatják az urak, hogy fáradozások nem lesz sikertlen. Ha valamely columbiai egyezés a' köztársaság egyesületét (unióját), legalább annak alapjait meghatározta volna, ugy kevesebb akadályai kellene Uraságtoknak küzdeniek; de a' történetek ezt nem így hozák. Venezuela és Aequator alkotmányikat már megkészíték; így Uj-Grenadának is saját törvényeivel kell birnia. Ne remélljenek az urak teljes tökéletességet. Tegyék meg az urak az ország holdogsága erős, kivíthatlan talpkövet 's a' munka további kivitelét bizzák az időre. De mindenek felett kérem az urakat mindenre, a' mi előttök legszentebb, ne feledjék az utóbbi 21 esztendő tanuságit, ropant 's költséges áldozatit. Egy, az ország környülményeihez szabott, böles constitu-

tio legyen a' támasz 's kormánybot, melly az urak által teendő új hivatalok lépésit vezesse 's tévedésektől megója. Én előre is benyujtom az uraknak minden jóért, mellyet az országra árasztani készülnek, a' legszivesb, legigazabb hála hódolatát." Aláírás: Domingo Caicedo.

ELEGY HIREK.

Decazes pártja mellyhez a' Francia pairkamarai többség szít, tehetsége szerint a' követkamarától a' pairihez küldött minden törvényjavaslatot módosít, vagy visszavet hogy ez által egy pairkamrából választható ministerium szükségét éreztesse.

Perceval ur, az angol bank régi 's köz tiszteletü tisztje, a' minap zsebkendőjivel akará magát megfojtani, de ebben némelly oda érkezettek megakadályoztaták. Mi indította legyen e' tette, még nem tudatik.

A' bresti gyuladás (Jan. 25. 26.) okozta kár a' tengeri szertárokban hivatalosan közel 1 millio frankra becsültetett. Az épület helyre állítása többé fog kerülni 200,000 franknál. Ugyan itt (Brestben) néhány gyujtogatót fogtak el, épen midőn azok további gonosz tettekre gyujtószereteket (phosphorral, kénkövel 's t.) készítenének. Hiszik, hogy ezektől némelly világosításokat fognak kapni a' régebben 's más megyékben történt gyujtogatókról is.

Pénzfolyamat:

Bécs (Febr. 25kén) közép ár:	
Státus 5 pC. kötelezőlev.	85 $\frac{2}{3}$ p. p.
— 4 pC.	— — —
— 1820diki nyeres. kölcsön	179 $\frac{11}{16}$ — —
— 1821diki	121 $\frac{1}{4}$ — —
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankó-kötel.	47 $\frac{1}{2}$ — —
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCt kötel.	— — —
Bank-actiák v. részvények darabja 1117	— — —

A' gabonának pesti piaczi ára Febr. 28kán 1832.

Pozs. m. vtó gar.	legjobb	középszerü	csékelyebb	Pozs. m. vtó gar.	legjobb	középszerü	csékelyebb
Tisztabúza.	133 $\frac{1}{2}$	126 $\frac{2}{3}$	120	Zab.	28 $\frac{2}{3}$	28	26 $\frac{1}{2}$
Kétszeres.	93 $\frac{1}{2}$	83 $\frac{1}{2}$	89	Köles	—	—	—
Rózs	50 $\frac{2}{3}$	49 $\frac{1}{3}$	46 $\frac{2}{3}$	Köles kása	120	—	—
Arpa	38 $\frac{2}{3}$	36 $\frac{2}{3}$	33 $\frac{1}{3}$	Kukoricza	36 $\frac{2}{3}$	34 $\frac{1}{3}$	33 $\frac{1}{3}$

Szerkezteti. Helmezy. — Nyomtatja Landerer.